

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра фітнесу та рекреації

Данилевич М.В.

Лекція № 2

з навчальної дисципліни

РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Спеціальності 073 “Менеджмент”

Рівень вищої освіти – бакалавр

ЛЬВІВ – 2020 р.

ТЕМА: РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

План

1. Виникнення міжнародного руху спорт для всіх
2. Міжнародні організації, які розвивають рекреаційно-оздоровчу діяльність
3. Передовий досвід використання рекреаційно-оздоровчої діяльності за кордоном
4. Зміст діяльності центрів спорту для всіх в Україні

1. Виникнення міжнародного руху спорт для всіх

У 1949 році було засновано нову Раду Європи, у 1962 році в ній утворено спеціальну структуру з питань культурного співробітництва, а у 1966 році – прийнято довгострокову програму рухової активності міжнародного розвитку спорту, фізичності і рекреації на природі під гаслом “Спорт для всіх”. Це гасло стало назвою міжнародного руху.

Мета руху – залучення якомога більшої кількості населення різних груп до систематичних занять фізичними вправами для оздоровлення та активного відпочинку.

Рада Європи виступає як орган, який виконує три основні функції:

- створює умови для обміну інформацією з питань розвитку руху “Спорт для всіх” між країнами – учасницями;
- надає консультативну допомогу;
- ініціює здійснення спільних європейських акцій у різних аспектах руху спорт для всіх.

На початку 80-х років рух спорт для всіх стає всесвітнім рухом. У 1982 році заснована Міжнародна федерація “Спорт для всіх”, членами якої є національні, регіональні та місцеві неурядові організації, які розвивають рух спорт для всіх, а також офіційні урядові структури, які утворені для розвитку спорту для всіх в країнах, регіонах, муніципалітетах.

2. Міжнародні організації, які розвивають рекреаційно-оздоровчу діяльність

У даний час функціонує понад 20 міжнародних організацій, які ставлять за мету розвиток рекреаційно-оздоровчої діяльності. Умовно їх можна поділити на три групи:

1. Міжнародні організація з фізичного виховання і спорту,
2. Міжнародні спортивні організації, які розвивають спорт вищих досягнень і одночасно сприяють розвитку масового спорту.
3. Спеціалізовані міжнародні фізкультурно-оздоровчі організації.

Таблиця 1

Міжнародні організації, які здійснюють рекреаційно-оздоровчу діяльність

Українська назва організації	Абревіатура
<u>1. Міжурядові організації з фізичного виховання і спорту</u>	
Міжурядовий комітет спорту і фізичного виховання при ЮНЕСКО	CIGEPS
Міжнародна федеративна організація фізичного виховання	FIEP
Міжнародна рада спортивних наук і фізичного виховання. Комітет "Спорт і дозвілля"	ICSSPE
Міжнародна асоціація фізичного виховання дівчат і жінок	IAPESGW
Міжнародна федерація університетського спорту	FISU
Європейська конференція міністрів, відповідальних за розвиток спорту	ESMS
Комітет розвитку спорту Ради Європи	CDDS (CE)
<u>2. Міжнародні спортивні організації</u>	
Міжнародний олімпійський комітет. Комісія "Спорт для всіх"	IOC

Міжнародна асамблея національних спортивних організацій	IANOS
<u>3. Спеціалізовані міжнародні фізкультурно-оздоровчі організації</u>	
Міжнародна федерація “Спорт для всіх”	FISpT
Європейський Союз “Спорт для всіх”	UESpT
Всесвітня асоціація дозвілля і рекреації	WLRA
Міжнародна рада здоров'я, фізичного виховання, рекреації і спортивних танців	ICHPER - SD
Міжнародна асоціація фітнесу і подорожей	TAFISA
Міжнародна асоціація оздоровчих, тенісних і спорт. клубів	IHRSA
Міжнародний робітничий спортивний комітет	CSIT
Європейська конференція “Спорт і здоров'я”	CESS
Міжнародне дослідницьке товариство з аеробіки	AIPS
Міжнародна рада з досліджень фізичної підготовленості	ICPFR
Міжнародна католицька федерація фізичного виховання і спорту	FICEPS
Європейська академія “Спорт для всіх”	EASA
Міжнародний координаційний комітет організацій “Спорт для всіх”	ICCSAO

Першій групі організацій належить головна роль у розвитку руху спорт для всіх. Вони розробляють і впроваджують програмні документи, визначають роль і місце руху спорт для всіх у структурі суспільного життя.

3. Передовий досвід використання рекреаційно-оздоровчої діяльності за кордоном

Фінляндія за рівнем охоплення населення оздоровчою руховою активністю посідає провідне місце у світі. Серед пріоритетів державної політики особливе місце

відведено забезпеченню бази для розвитку спорту для всіх. Розвитком оздоровчої фізичну культуру опікується Фінська асоціація спорт для всіх.

У країні діє близько 7 тисячі фізкультурно-спортивних клубів, які об'єднують 2/3 фінів. Більшість дорослого населення займається спортивною діяльністю самостійно або у неформальних спортивних об'єднаннях без певного плану, найчастіше з метою відпочинку. Вони віддають перевагу традиційним видам спорту – ходьбі, велоспорту, лижам, ковзанам, плаванню та бігу.

Фінський інститут спорту проводить рухові, оздоровчі та освітні курси для широких верств населення.

Відповідно до Закону про оподаткування кожен працюючий у Фінляндії має право скористатись послугами щодо занять спортом на 200 євро в рік і на цю суму йому зменшується обсяг податку з фізичної особи.

Німеччина. Завдяки концепції спорту для всіх за останні пів століття у декілька разів зросла кількість населення Німеччини, яке охоплено заняттями спортом. Зараз майже 30% громадян різних вікових груп та соціального положення беруть активну участь у спортивній діяльності (найбільш популярні види – плавання, ходьба, біг підтюпцем, велоспорт, фітнес, боулінг, футбол, теніс). Домінуючим мотивом занять є забезпечення активного, повноцінного дозвілля та зміцнення здоров'я. Приблизно третина з осіб, які займаються спортом, здійснюють це самостійно. Спортклуби охоплюють три четвертих громадян, які надають перевагу груповим формам спортивної діяльності, а решта займається в прибуткових спортивних організаціях.

Німецький шлях до спорту для всіх базується на принципах: відкритості; різноманітності; публічності; співробітництва.

Для залучення бажаючих займатися спортом у клубах розповсюджуються так звані „карти знайомств” під гаслом „Приведи з собою ще одну особу”, що є ефективним способом залучення населення до ОФК

У Німеччині останні десятиріччя вулиці і майдани почали широко використовувати в інтересах спорту для всіх. Це привело до створення та популяризації ігрових „Фестивалів спорту”, які включаються в календарі масових спортивних заходів практично усіх міст Німеччини.

У майже 90 тис. німецьких спорт. організацій безоплатно працює більше 3млн. волонтерів. Отже, без добровольців спорт для всіх є неможливим.

Франція. Відповідно до законодавства держави органи місцевої влади повинні забезпечувати розвиток спорту, умови для включення кожного громадянина до рухової діяльності. У 2007 році створено Міністерство здоров'я, молоді та спорту, яке має стимулювати суспільство до використання рухової активності для оздоровлення населення країни.

У Франції два типи розвитку спорту для всіх – „неорганізований” (для занять використовуються не призначені для цієї мети території населених пунктів) та „організований” спорт у вільний час (на спортивних спорудах або у пристосованих місцях).

У Франції функціонує Асоціація „Спорт для всіх” перед якою стоять такі завдання: 1) розробка та розповсюдження програм для спортивних клубів; 2) організація та проведення ігор і фестивалів за програмою „Спорт для всіх”; 3) проведення науково-дослідної роботи з проблем спорту для всіх; 4) підготовка програм активного відпочинку; 5) організація Тижня спорту для всіх; 6) проведення курсів з профілактики серцево-судинних захворювань.

З 2004 р. щорічно по всій Франції організуються Дні сімейного спорт. дозвілля. До їх програми включають відповідні наукові форуми, дискусії, освітні програми для батьків та дітей, розпродаж за знижками „ліцензій” спорт. асоціацій для сімейних занять тощо.

Достатній рівень рухової активності для зміцнення здоров'я і профілактики захворювань спостерігається у 24 % французів. Найбільшою популярністю користуються плавання, різні види велоспорту, ходьба, біг підтюпцем, аеробіка, йога, боулінг, лижні види спорту, футбол, теніс, рибальство.

У травні 2007 року в країні створено Міністерство здоров'я, молоді та спорту. Таке поєднання охорони здоров'я і спорту в одному центральному органі виконавчої влади має бути стимулом для суспільства щодо використання можливостей рухової активності для оздоровлення населення країни.

Японія. З 1988 року. функціонує департамент спорту для всіх у складі Міносвіти, науки, спорту і культури. У 1991 р. засновано Японську асоціацію спорту для всіх. У 1998 р. прийнято закон, який передбачає податкові пільги для компаній, де створюються умови працівникам для занять організованою руховою активністю.

Пріоритетною є реалізація концепції доступності спорту усім громадянам країни, незалежно від місця їх проживання, навчання та роботи, у відповідності до їх фізичного стану і потреб, віку, здібностей, інтересів та захоплень. За впровадження такої концепції відповідає загалом 12 міністерств та відомств у співпраці з громадськими організаціями.

Організаційну основу спорту для всіх складають в Японії, як і в інших країнах, спорт. клуби. Відмінність полягає в тому, що якщо в Європі більшість клубів знаходиться за місцем проживання населення, то в Японії – у навчальних закладах та за місцем роботи. Крім цього, відзначають і низку інших особливостей японських спорт. клубів, зокрема: 1) мала чисельність членів – один клуб об'єднує 25-30 осіб; 2) велика кількість спорт. клубів (350 тисяч клубів в Японії, що в 50 разів більше ніж у Фінляндії та у 4 рази – в порівнянні з Німеччиною); 3) вузька специфіка клубів щодо статі та віку членів, видів рухової активності (як правило один вид спорту). Типовими для Японії є малочисельні волейбольні клуби для домогосподарок, спортивні клуби для мам тощо.

Завдяки зусиллям місцевих органів влади в Японії сформовано розгалужену мережу спортивних споруд. Більше 80% спортивних споруд знаходяться у навчальних закладах усіх рівнів. Приватні спортивні споруди складають менше 1% від загальної кількості.

4. Зміст діяльності центрів спорту для всіх в Україні

Мережа центрів «Спорт для всіх» почала формуватися в Україні у 2003 році, після прийняття Постанови КМУ від 18 січня «Про утворення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

Основними завданнями Всеукраїнського центру визначені:

✓ залучення широких верств населення до регулярних оздоровчих занять, надання фізкультурно-оздоровчих послуг, поєднання масових та індивідуальних форм організації фізкультурно – спортивної роботи за місцем проживання та в місцях масового відпочинку;

✓ формування у громадян потреб рухової активності та створення умов для їх задоволення;

✓ просвітницька робота з питань оздоровлення населення засобами фізичної культури і спорту;

✓ організація та проведення різноманітних фізкультурно-спортивних заходів за місцем проживання і в місцях масового відпочинку.

Для вирішення поставлених завдань Центр проводить такі види діяльності:

➤ розробка та реалізації державних програм з організації та проведення оздоровчої фізичної культури серед різних груп населення за місцем проживання і відпочинку;

➤ розробка і апробація фізкультурно-оздоровчих та загальнодоступних спортивних технологій, нових форм рекреаційної та реабілітаційної роботи;

➤ організація та проведення всеукраїнських фізкультурно-спортивних заходів за місцем проживання та відпочинку;

➤ соціальний моніторинг рівня залучення різних груп населення до фізкультурно-оздоровчих та спортивних занять, тощо.

Центри проводять роботу на спортивних спорудах комунальної форми власності, а також на спортивних майданчиках і спорудах за місцем проживання та в місцях масового відпочинку.

Рекомендована література:

Основна:

1. Андреева О. В. Фізична рекреація різних груп населення : монографія / О. В. Андреева. – Київ : ТОВ «НВП Поліграф сервіс», 2015.- 280 с.

2. Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Приступа Є. Н., Жданова О. М., Линець М. М. [та ін.] ; за наук. ред. Євгена Приступи. – Дрогобич : Коло, 2010. – 448 с.

3. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму: Навчальний посібник / Жданова О.М., Тучак А.М., Поляковський В.І., Котова І.В. – Луцьк: Вежа, 2000. – 248с.

Допоміжна:

1. Положення про Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Наказ Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту від 29.05.2003 Б № 1366.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 р. «Про утворення центрів фізичного здоров'я населення “Спорт для всіх

5. Дутчак М. В. Реалії та перспективи трансформування масового спортивного руху в Україні / Дутчак М. В. // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Збірка наук. праць. – Рівне, 2003, – С.114-118.

6. Дутчак М. Стратегія і тактика розвитку спорту для всіх в Україні /М.Дутчак //Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С.Єрмакова – Харків. – 2003. – № 16, – С. 3-16.

7. Дутчак М.В. Спорт для всіх у світовому контексті / Дутчак М. В. – Київ : Олімпійська література, 2007. – 137с.

8. Данилевич М. Дисципліна «Фізична рекреація» як складова підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності / Мирослава Данилевич, Ірина Грибовська // Управління якістю підготовки фахівців: матеріали ювілейної XX Міжнар. наук.-метод. конф. – Одеса, 2015. – Ч. 2.– С. 92–93.

9. Данилевич М.В. Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності: теоретико методичний аспект : монографія / Мирослава Данилевич. – Львів: ЛА «Піраміда», 2018. – 460 с.

10.Ефективність функціонування фітнес-центрів / Вікторія Іваночко, Ірина Грибовська, Мирослава Данилевич, Олена Мороз, Ростислав Грибовський // Вісник

Прикарпатського університету. Серія : Фізична культура : [зб. наук. праць]. – Івано-Франківськ, 2017. – Вип. 25/26. – С. 137–142.

11.Оздоровча рухова активність : анот. бібліогр. покажч. / уклад. Ірина Свістельник. – Київ : Кондор, 2014. – 454 с.

12.Приступа Є. Н. Особливості професійної підготовки фітнес-тренерів в умовах сучасної парадигми вищої школи / Є. Н. Приступа, М. В. Данилевич, І. Б. Грибовська // Науковий часопис нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. праць]. – Київ, 2017. – Вип. 9 (91). – С. 96–99.

13.Жданова О. Роль Центрів «Спорт для всіх» у залученні населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять / Ольга Жданова, Наталія Тхір, Мирослава Данилевич // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2012. – С. 233–238.

14. Зміст співпраці центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» / Ольга Жданова, Ірина Грибовська, Мирослава Данилевич [та ін.] // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. праць]. – Київ, 2011. – Вип. 13. – С. 181–185.

15. Особливості діяльності центрів «Спорт для всіх» різних адміністративних територій / Ольга Жданова, Ірина Грибовська, Мирослава Данилевич, Любов Чеховська// Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць в галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. - Львів, 2011. – Вип.15, т.4.- С.170–175.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. . Оздоровча фізична культура в житті дорослого населення [Електронний ресурс] /Корягін В.М., Блавт О.З., Безгребельна О.П., Людовик В.П. <https://www.google.com/search?q=оздоровча+фізкультура&ie=utf8&oe=utf8&client=firefox>

2. Оздоровчі заняття за місцем проживання та відпочинку населення : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. –

Львів : [б. в.], 2018. – 32 с. – Режим доступу:
<http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/9493/1pdf>

3. Правові, організаційні та соціально-економічні засади розвитку оздоровчої рухової активності населення : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2018. – 54 с. – Режим доступу:
<http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/10469/1.pdf>

2. Фізична рекреація : анот. бібліогр. покажч. друкованих видань трьома мовами / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2013. – 78 с. – Режим доступу:
<http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/19140>